

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VI. Tentator nil potest sine licentiâ, & quomodo Deus nos tentet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

* Ruffino
Theopistus,
Pelagio
Theopistus.

omnibus nullum placeat. Cum dicto abiit. At fenex eodem loci permansit, dum rediret stygius pharmacopola. Redeunt enim desuo allocutus: Et qui habent fratres, inquit, ut valent? Cui larvatus genius? Ut solent, ait, hi tales. Eorum tamen unus mihi perquam familiaris est. Macario de nomine sciscitanti respondit: Theopistus * audit, pulcherrimè inter nos cõvenit. His auditis Macarius quàm primum viam ingressus magnis passibus ad illum ipsum, quem audierat nominari, contendit, non sine ceterorum admiratione. Nam obvii in suum quisque angustiolam hospitem tam charum invitabant. At ille ad Theopistum properans, & hunc denique solus solum nactus: Fili mi, aiebat, quomodo vales? & quomodo stant res tuæ cum Deo? Cui promptè Theopistus: Bene mi pater, ait, quod tuis precibus adscripsim. Sed iterum fenex: Non te impugnant cogitationes pravæ? Erubuit miser fateri, quod res erat, & ulcus aperire: ita enim illud ad omnia respondit: Hactenus bene. Sed peritissimus sunt chirurgus ut latentis vomica nãderetur, seipsum simulans ægrum: Ecce, mi optime frater, inquit, Macarius, tot ego jam annis eremum habito, ab omnibus honoror, tam grandis natum sum, nihilominus à meis ipse cogitationibus graviter infestor. Hoc sermone tam candido hominem cõtraxit, ut demum æger se passus ægrum: Pater crede mihi, aiebat, idem & ego patior, turbant & concutunt me graviter cogitationes meæ. Ita plura & plura sensim elicitabat fenex, dum ille omnem animi sui morbum fateretur. Jamque ad alia delapsus abbas, & diversa interrogans: Quousque diei, ait, jejunas? Ad nonam, respondet. Cui spiritalis medicus: Deinceps ad serum vesperem jejunato. Hoc primum. Alterum: Ex Evangelii vel scripturis sacris assidue aliquid meditator nunquam non occupatus, hoc alterum. Tertium: quoties nunque tibi occurrerit impura cogitatio, oculos animumque contolle cælo, & Deum auxiliatorem voca. Aderit vocatus, nihil ambigas. Ita Macarius in suam rediit solitudinem, cumque denuo vidisset cacodæmonem novas insidias molientem, quaesivit: quomodo res fratrum jam habent? Cui mœstus respondit Satan: Malè, neque enim unquam in me agrestiores fuerunt. Et quod pejus: Ille ipse mihi antea tam obsequens, nunc adversatur pænâ asperior & animosior ceteris. Mox Macarius in suam sese calulara recipiens Deo Servatori gratias egit.

Ergo attende tibi; diabolus impium ventilat curas, discunt consuetudines, examinat propensiones: scrutatur omnia; & ibi quaerit causas nocendi, ubi aliquem viderit studiosius occupari. Tu ergo, quisquis es, vide, quò tua te trahat indoles & natura, quò tui p̄ferent affectus, quò inclinent propensiones, quò tendant consuetudines; hac parte te muni quâ debilior es, ut dux belli in urbe quam propugnat, copiosiorum illic militum constituit, ubi natura loci minus munitam cernit: ita nos diabolus illic invadit, ubi debiliores esse non nescit. Quæ nobis in viâ vitæ sunt impedimenta, ea Satanas præsidia. *Tentationes non sentire, est angelicum, ait Anselmus; tentationes sentire & vincere, Christianum; tentationibus consentire & ex malitiâ delinquere, diaboli-cum est.*

CAPUT VI.

Tentator nil potest sine licentiâ; & quomodo Deus nos tentet.

Job cap. 4.
vers. 11.

EX amicis Jobi Eliphaz Themanites dixit: Tigris perit, ed quod non haberet prædam. Septuaginta interpretes ita vocem emutant: Perit Myrmicoleon, Leo formicarius, seu, formica leo. Olympiodorus hîc designati censet diabolum, qui illis quos vincit & subjugat, est leo; formica iis à quibus vincitur & triumphatur. De hac

bestiola differens Gregorius: Myrmicoleon, inquit, par-
rum valde est animal, formicis adversum, quod se sub pulvere morat, &
abscondit, & formicas frumenta gestantes interficit, inter-
dumque consumit. Apostata angelus in terram de calis projectus,
justorum mentes, quæ honorum sibi operum refectionem prapa-
rant, in ipso actionis itinere obsidet, cumque eas per insidias su-
perat, quasi formicas frumenta gestantes improvisus necat. Re-
dè autem Myrmicoleon, id est, leo & formica dicitur: formica est leo
enim leo est, volatilibus formica; quia nimirum antiquus hostis,
sicut contra consentientes fortis est, ita contra resistentes debilis.
Si enim ejus suggestionibus assensus præbetur, quasi leo tolerari
nequaquam potest, si autem resistitur, quasi formica atteritur.
Alii ergo leo est, alii formica: quia crudelitatem illius crudeles
mentes vix tolerant, spirituales verò infirmitatem illius pede
virtutis calcant.

Deus Alcantos clade grandi affectit, quod Regum fa-
lli memorant, ob Arcam irreverenter visam. Et ebullit
runt villa & agræ, in medio regionis illius, & nati sunt mures. Si
dæmonum spectetur crudelitas, sunt scorpionibus; si in-
mitas, mures. Quod Rupertus clarè pronuncians: Quid crudelitas
sunt illi, ait, qui ebullierunt, & terram demoliti sunt mures, nisi sunt
maligni spiritus, justis quidem contemptibiles ut mures, pecca-
toribus autem terribiles ut leones. Quod Tertullianus de
scorpionibus, hoc de dæmonibus verè affirmari potest.
Totæ venena, quot ingenia, tot perniciæ, quot & species, tot dolo-
res quot & colores; unum omnium violentiæ gestus de caudâ no-
cere. Dæmones tam dulce in amarum, quàm lucem in tenebras
reformant, atque ita miserimam hanc vitam illi beatissima
prævertendo, tam amarum pro dulci, quàm tenebras pro luce
supponunt. De scorpionum horum veneno, de tentandi
artificio quo diaboli gentem humanam fallunt, diximus.
Jam porro, quâ ratione Deus nos tentet, dicendum.

S. I.

TENTAT Deus, fed longè aliter quàm diabolus, qui
tentando cupit decipere, nocere, perdere; omnia
ejus consilia & molimina ad perniciem, interitum, exi-
tium nostrum spectant. Deus tentat, sed in nostrum
commodum, promeritum, æternitatis præmium. De
divinis tentationibus differens Gregorius: Tribus modis,
inquit, nos Conditor noster interrogare consuevit, cum aut fla-
gelli districtione nos percutit, & quanta nobis inest, vel desit pa-
tientia, ostendit: Aut quadam, que volumus, præcipit, & no-
stram nobis obedientiam, vel inobedientiam patet facit, aut ali-
qua nobis occulta aperit, & aliqua abscondit; & nobis mensu-
ram humilitatis nostræ immotescit. Tentare quippe Dei, est mag-
nis nos justionibus interrogare. Scire quoque ejus, est nostram
obedientiam nosse nos facere.

Hirudo admora agro sugit sanguinem, ut se satiet,
at medicus illam admoveri jubet, ut agrum sanet. Chir-
urgus ferro candente urit ægrum, non ut lædat, sed ut
læsam meliori valetudini restituat. Ita & tortor ignis
forcipè Christianum martyrem carpit, sed ut cruciet,
& à Christo averrat. Ita Deus & diabolus dissimillimè
tentant, ille ad cælum per aspera vocat, iste ad Orcum
per amœna invitat. Tentationes Deus admirabili provi-
dentiâ & bonitate temperat. Quod omnium solatio
promulgans Paulus: Fidelis Deus est, inquit, qui non patie-
tur vos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum
tentatione proventum. Tam ampli juris diabolus non est,
ut quemcunque sibi designat, invadere audeat: Nec in-
vadendi locus, tempus, modus in ejus potestate est; si lo-
centiâ strictiore coerceretur, nil nisi ad Dei præscriptum
potest agere. Id Gregorius asserens: Diabolus, inquit, li-
berè non accipit, ad tentationis articulum non convalescit,
unde omnis voluntas ejus injusta. Ex se eum tentare appetit,
eos, qui tentandi sunt, & prout tentandi sunt, Deus juste ten-
tari permittit. Idem de quibuscunque aliis hostibus no-
ris, quos cernimus, dicendum. Hinc faranas Jobi con-
stantiam tentaturus licentiam rogat: *Extende paululum Job castra,*
manum

manum tuam, & tange cuncta, quæ possidet. Tu Domine meas mihi manus colligasti; neutiquam liber sum, sed amplia potestatem adeo accisam, & videbis mira. Annuit Deus, & ampliavit, quam petiit potestatem, sed eâ legis præscriptione, ne ultra facultates Jobi lævieret: Ecce universa, quæ habet, in manu tuâ sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. Denique in ipsum etiam corpus Jobi licentiam læviendi accepit, salvâ tamen vitâ. Hinc Augustinus insignissimè rem oculis subjiciens: *Seriant modo inimici, ait, humilient, faciant non quidquid vult, sed quidquid desuper permittuntur. Non enim quidquid passi ab inimicis fuerimus, inimicis deputandum est, & non Domino Deo nostro. Quandoquidem in ipso suo exemplo mediator demonstravit, quando nobis desuper permittit homines nocere, non voluntatem nocendi desuper dari, sed potestatem. Vnusquisque enim malus apud se habet voluntatem nocendi: ut autem possit nocere, non habet in potestate. Vt velit, jam reus est; ut possit, occultâ dispensatione providentia Dei in alium permittitur ad panam, in alium permittitur ad probationem, in alium permittitur ad coronam. Ad panam Iudæos affligere permittit, sunt idololatra: Ad probationem Iobum diabolus; probatus est autem Iobus, confusus est diabolus. Ad coronam permittit sunt persecutores in martyres. Occisi sunt martyres; quasi vice se arbitrati sunt persecutores. Illi in manifesto falso triumpharunt, isti in occulto verè coronati sunt. Non attendebat Iobus, quis percuteret, sed quis permitteret. Novi ego, inquit, à quo sit permittissus. Diabolo tribuatur nocendi voluntas, Domino meo probandi potestas.*

Non igitur formidemus diabolum; septiceps quidem bellua est, sed mordere non potest nisi volentem; cornua habet, quibus ferire possit, sed accedentem; caudam habet, quâ & cedros queat dejicere, sed nec pilum unius hominis non tantum non evellere, sed nec tangere valet, nisi potestatem Deus concedat. Habet arcum, pharetram, sagittas, sed nec sagittulam vel unicam in illum torquere potest, nisi Deo annuente.

Cum Jacob è Mesopotamiâ rediret in Chanaan, gregem proterus imbellem secum adduxit. Non erat ex omni numero, qui gladium animosè stringeret. At verò Esau capitalis hostis cum militibus quadringentis occurrit. Ah, quadraginta, imò vel quatuor milites contra feminarum, & parvulorum agmen sufficissent. At Deus animum Esau subito ita molliit, ut diceret humanissimè: *Gradiamur simul, erò que socius itineris tui. Cui Jacob: Præcedat dominus meus ante servum suum, & ego sequar paulatim vestigia. Mox iterum Esau jam planè frater: Oro te, ait, ut de populo, qui mecum est, saltem socii remaneant via tua. Videre feram in hominem humanissimum mutatam, quæ lacerare venerat & devorare, jam modis omnibus juvare nititur.*

Ita cacodæmon septem maritos Saræ jugulare potuit, sed octavum Tobiam nec quidem potuit tangere; Ejus rei assignans causam Angelus: *Ostendam tibi, ait, qui sunt, quibus prevalere potest dæmônium. Hi namque qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum à se, & à suâ mente excludant, & suæ libidini ita vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus; habet potestatem dæmônium super eos.*

§. II.

Goliathum Philistæum Hebræi milites & duces omnes fugerunt, nullus erat ex omnibus, qui congrederet cum eo auderet. Et en juvenis pastorius David incertis opilio formidandam illam giganteam molem filice unico dejecit. Hic certè Deus Goliathum vinxit, Davidi vires vincendi dedit, ut vel oculis certeremus, quæ pugnæ spiritalis esset ratio. At verò tempore, quo Dei filius in crucem actus, filio manus ligatæ, diabolo & affectis solutæ fuit.

Ita Deus electum populum bellis variis exercens: *Et ego, inquit, non delebo gentes, quas dimisit Iosue, ut in ipsis experieret Israël, utrum custodiant viam Domini, & ambulent*

Tômi. II.

in eâ. Ha sunt gentes, quas Dominus dereliquit, ut erudiret in eis Israël, & omnes qui non noverant bella Chananæorum: & postea discerent filii eorum certare cum hostibus, & habere consuetudinem præliandi. Deus milites quarit, & quidem exercitatos. Hoc sine illos exerceri vult & erudiri ad pugnam. Novit autem Imperator, quousque suos milites debeat exercere: quemadmodum citharædus ita temperate novit liles, ne rumpant, néve nimium remissa sint; quemadmodum & calurgas novit, quando cataplasma mordax corpori accommodet, quando amoveat: Ita Deus Augustini ore: Ego novi, ait, quid apud me posuerim; ego novi, unde egrotet, ego novi, unde saneris.

Duodecim Domini Jesu discipuli, magistro moriente graviter concussi sunt, gravius Thomas cæteris, gravissimè Petrus, Judas à tentatore in exitium æternum præcipitatus est. Omnium tentationes Christus providentissimè moderatus hunc longè, illum longius, longissimè alium à se abstrahi permisit, omnes tamen iterum ad se benignissimè attraxit, præter unicum illum gehennæ filium, qui periit, quia perire voluit. Ita Deus tentationes nostras omnes profectui nostro attemperat, ut medicus, aut pharmacopola peritus identè nonnunquam pharmacum, sed diversâ dosi pluribus præbet; huic solum tres drammas aut scrupulos, ut vocat, vel tria tantum grana, sex illi aut septem, robustiori decem aut plura portigit, prout cuiusvis vires & valetudo desiderat: Ita Deus exactissimam in omnium tentationibus moderationem adhibet; omnia modo & ratione, rectè & ordine facit. Quod luculenter Augustinus asserens: *Deus hominem, inquit, in tentationem inducit, cum tentari permittit, ut probet, non ut perimat. Tentat autem non quasi mentium neficium humanarum, sed ut suos fideles faciat in sæculo manifestos. Sic Abraham tentavit in silio, & honoravit; sic Iob dando tentationes varias probavit, sic sanctos Apostolos, sic beatissimos Martyres per ignem quoque & gladios coronavit. Fidelis Deus est, fidelissimus, qui facit cum tentatione proven-*

tum, ut possimus sustinere. Augustinus, quem dixi, de Christi morte differens: Quod Christum, ait, occidere voluit impius, imputatur iniquitati impij: quod permittit, imputatur potestati Dei. Ille ergo inique voluit, Deus iuste permittit. Vide, quid tibi fecerit iniquus, quid iustus. Ille voluit, iste permittit. Voluntas injusta damnetur, permittit iusta glorificetur. Noli ergo mirari, permittit Deus, & iudicio permittit: permittit & mensurâ, numero, pondere permittit. Apud illum non est iniquitas, tu tantum ad eum pertine. In ipso spem pone, ipse sit adiutor tuus, salutare tuum. In illo sit locus manicus, turris fortitudinis. Refugium tuum ipse est, & non te sinit tentari supra quam potes ferre, sed faciet etiam cum tentatione exitum, ut possis sustinere; ut quod te sinit pati tentationem, potestas ejus sit, quod non sinit ultra à te fieri, quam potes ferre, misericordia ejus sit: quoniam potestas Dei est, & tibi Domine misericordia, quia tu reddes unicuique secundum opera ejus.

§. III.

ERGO diabolo potestas quadam est, plerumque tamen vult enocere, & non potest, quia potestas ista sub potestate est, Nam si tantum posset nocere diabolus, quantum vult, non aliquis justorum remaneret, aut aliquis fidelium esset in terrâ. Ipse per vasa sua impellit quasi parietem inclinatum; sed tantum impellit, quantum accipit potestatem: Vt autem non cadat paries, Dominus suscipiet: quoniam qui dat potestatem tentatori, ipse tentato præbet misericordiam. Ad mensuram enim permittitur tentare diabolus.

Sed: Eito, inquit, ad mensuram diabolus tentet, atque ideo ad tentandum Jobum à Deo petierit licentiam, hanc tamen scimus à Deo liberalissimè datam: Ecce, ait, universa, quæ habet, in manu tuâ sunt. Ita videtur Deus nostris nos hostibus objicere, & in eorum dare manus. Non negamus: Dedit, sed cum hæc moderatione, & ad hoc præscriptum: Veruntamen animam illius serva. Ex quo manifestum est, quanti Deus æstimet divitias

Christus dixit: Hac omnia adjiciuntur vobis. Math. c. 6. vers. 33. Greg. 10. 2. lib. 1. moral. cap. 3. mihi pag. 358. Deus Jobum manibus hostis concessit, sed e suis non dimisit. Joan. c. 10. vers. 28. Job cap. 1. vers. 12.

Apo. cap. 2. vers. 8. & seqq.

Num. c. 14. vers. 22. Tentaverunt me jam per decem vices, hoc est, fuisse.

Improborum machinationes non metuenda: August. in psal. 54. mihi pag. 214.

Math. c. 5. vers. 12.

Mat. c. 10. vers. 28.

Sed ne conturbetur dilectio, quâ diligitur inimicus. Idem in eundem psal.

Hier. c. 50. vers. 23.

Athanas. in vita s. Antonii. c. 16. apud Roswey p. 43.

vitias & facultates, non plures sanè, quàm ipsas Jobi lacrimas & vestes. Additamenta sunt moderatissimè usurpanda. Deinde Jobum Deus hostis manibus concessit, sed e suis non dimisit. Quod affirmatissimè docens Gregorius: Ecce, inquit, per permissionem verberis comitatur custodia protectionis, & electum suum. Divina dispensatio custodiendo deserit, deserendo custodit: alia illius prodit: alia protegit. Si enim totum Job desereret in manu tanti adversarii, homo quid esset? In ipsa ergo sustulit permissionem permiscetur quadam libra pietatis: quatenus in uno eodemque certamine & servus humilitatis ex opprobrio proficiat, & hostis superbiens ex permissione succumbat. Manu itaque adversarii sanctus vir traditur, sed tamen in inimici adversarii sui manu retinetur. De illis quippe ovibus fuit, de quibus in Evangelio ipsa Veritas dicit: Non rapier eas quisquam de manu meâ: & tamen expetenti hosti dicitur: Ecce in manu tuâ est. Idem ergo in manu Dei, idem in manu est diaboli, quia tenuit, quem concessit, & dando non dedit, quem adversarii sui jaculi ejiciens abscondit. Adstrinxit Deus potestatem dæmonis ad tentandum, sed non adstrinxit robur & vires Jobi ad luctandum. Devenit Jobus in diaboli manus ad tentationem, remansit in manu Dei ad remunerationem.

Edixit Deus per Apocalypseo scriptorem: Hac dicit primus & novissimus, qui fuit mortuus, & vivit. Scio tribulationem tuam, & pauperitatem tuam, &c. Nihil horum timeas, quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem: & habebitis tribulationem diebus decem. Ego fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Sed quid illud est solatii? Habebitis tribulationem diebus decem, hoc est, multos aut omnibus vitæ diebus. Hoc certè præmeditandum, ad hoc parandus est animus, neque enim hic gaudii locus esse potest, ubi tota hominis vita tentatio mera est. Esto igitur fidelis, ut fias beatus: Aspice coronam, omnigenæ voluptatis affluentiam. Ne diaboli & improborum in te machinationes metuas, omnis eorum malevolentia, omnis vexatio & injuria tuum ceder bonum. Affirmat & honoratur Augustinus: Cum aliquid tale patitur Christianus, inquit, non debet facile velut odio ire in eum, à quo patitur, & velle ventum vincere: sed convertere se ad orationem, ne amittat dilectionem. Neque enim timendum est, ne aliquid faciat homo inimicus. Quid enim facturus est? Multa mala diciturus, opprobria jaculaturus, ut conviciis seviturus. Sed quid tibi? Gaudete, inquit, & exultate, quoniam merces vestra magna est in cælis. Ille in terrâ geminat convicia, tu in cælo lucra. Sed se ferat amplius, possit & aliquid amplius. Quid te securus, cui dictum est: Nolite timere eos, qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere? Quid est ergo timendum, quando pateris in ignem? Ne conturbetur in te dilectio, quâ diligis inimicum. Non pateris persecutionem? Non vis ergo piè vivere in Christo. Omnes enim qui volunt piè vivere in Christo, persecutionem patientur. Vis probare verum esse, quod dictum est? Incipe piè vivere in Christo. Addit: Ne puteris gratos esse malos in hoc mundo, & nihil boni de illis agere Deum. Omnis malus aut ideo vivit, ut corrigatur, aut ideo vivit, ut bonus per illum exercetur.

CAPVT VII.

Tentatorem Deus cur sæpius permittat esse victorem.

Quærit Hieremias vates: Quomodo confractus est & contritus malleus universæ terræ? Quam validus ille malleus sit, qui tot ferri centumpondia, in lamellas tenues diffundit? Diabolus verè malleus universæ terræ, sed magnam partem contritus, idque à puero Bethlehemi nato & in cunis gramineis collocato. Antonius Magnus, ut suos adversus cacodæmones animaret: Nos, inquit, diabolo nihil credamus, & vincemus. Adveniente Domino Jesu destructus est inimicus, & omne ro-

bur ejus elanguit. Propter quod pristinæ virtutis memorem, quasi tyrannus jam senescens, cum ruisse se videat, in perniciem grassatur humanam; nec tamen potest firmum Deo pectus, cogitationum & ceterarum fraudum arte pervertere. Nam etiam irruentes mortem nobis intentare videantur, ridendi potius sunt, quàm timendi, quia cum sint debiles, minantur cuncta, nec faciunt. Addit cum hoste ipso colloquens: Scimus, quia idcirco vivimus Christiani, & contra te nobis secura est congressio, quia infirmatus es à Domino. Ideo tuus ipse jacularis confoderis. Eodem sensu Augustinus: Videte fratres, inquit, ubi David Goliath percussit; in fronte utriusque ubi crucis signaculum non habebat. Quod autem David non habens gladium ascendit super Goliath, & suo eum proprio interfecit gladio; designatum est, quod in adventu Christi suo gladio diabolus victus est; qui per nequitiam suam & injustam persecutionem, quam exercuit in Christum, omnium in eum crediturum perdidit principatum.

Nihilominus hic adversarius non desinit tentare & impellere ad vitia. Nec verò Deus non tantum sinit tentari, sed & vinci. Hoc non satis capit intelligentia humana, & identidem quærit: Cur ergo Deus tentari nos permittit, cum plurimos præcitat vincendos? Ad istud jam respondendum.

S. I.

Quæstionis igitur est: Cur Deus non impedit hanc pugnam, quando toties hostis obrinet victoriam? Cum præcitat tot hominum celsuros tentationibus, cur tentari eos sinit? Primum est, quod altè imprimendum animo: Deus in omnibus suis operibus & Misericordiam ostendit, & Justitiam. Nam, Universæ viæ Domini Misericordia & Veritas, sive Justitia. Infinitè misericors est Deus, sed & infinitè justus. Idcirco psaltes maximo affectu: Misericordiam, inquit, & iudicium cantabo tibi Domine, psallam & intelligam. Hæc supremi Numinis sunt insignia; Olyva & Gladius. Considerate Domini Jesu in Orbem ingressum & egressum, primum vitæ & ultimam, Natalem & Mortalem diem, utrobique spectandam se dabit tam Misericordia, quam Justitia. Dei filius jam in Crucem sublatus, habuit supplicii socios latrones duos, sed diversissimè affectos; illum Misericordia eodem die è cruce in paradysum emisit, istum Justitia in tartarum deiecit. Idem ad Infantis divinisissimi præsepium est videre. Misericordia tres Orientis latraps ad Christi cunas pertraxit, Justitia Herodem scitarum & latronem cum scribis antro nascentis beatissimo excludit. Evolve codices divinos ab omnium primo Genesios libro, ad ultimum Apocalypseo, in omnibus luculentè cernes, quâ ratione Dei Justitiam & Misericordiam in universis operibus suis admirabili fœdere conjunxerit. Universæ viæ Domini Misericordia & Veritas.

Ita planè misericors & justus Deus impugnari nos permittit tentationibus & etiam sæpe superari. Misericors est, qui tentationes immittit, ut per eas probetur virtus, & excitetur parandis promeritis, augendis præmiis. At verò justus, cum concedit eos corruere, qui nolunt pugnare, nec Domino suo fideles permanere. Tam autem potens est arbitrium hominis, ut eum nec quidem omnes simul diaboli ad ullum vitium pertrahere, si nolit, à virtute ullâ possint avertere, si eam velit exercere. Deus ipse neminem cogit: ignem & aquam, bonum & malum, vitam & mortem proponit; tui est arbitrii, optio eligendi soluta. Quod Siracides apertissimè testatus: Deus, inquit, ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui. Ante hominem, vita & mors, bonum & malum, quod placuerit ei dabitur illi. En, mi homo, Deus apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris, porrige manum tuam. Ad utrumque liber es; elige, sed cave, ne beatus Basilius suum illud tibi occinat: Malè ponderas, prava bonis preferens, vana veris potiora ducens, temporaria

Cur Deus non impedit tentationes diaboli cum probatur tot homines celsuros tentationibus, cur tentari eos sinit? Primum est, quod altè imprimendum animo: Deus in omnibus suis operibus & Misericordiam ostendit, & Justitiam. Nam, Universæ viæ Domini Misericordia & Veritas, sive Justitia. Infinitè misericors est Deus, sed & infinitè justus. Idcirco psaltes maximo affectu: Misericordiam, inquit, & iudicium cantabo tibi Domine, psallam & intelligam. Hæc supremi Numinis sunt insignia; Olyva & Gladius. Considerate Domini Jesu in Orbem ingressum & egressum, primum vitæ & ultimam, Natalem & Mortalem diem, utrobique spectandam se dabit tam Misericordia, quam Justitia. Dei filius jam in Crucem sublatus, habuit supplicii socios latrones duos, sed diversissimè affectos; illum Misericordia eodem die è cruce in paradysum emisit, istum Justitia in tartarum deiecit. Idem ad Infantis divinisissimi præsepium est videre. Misericordia tres Orientis latraps ad Christi cunas pertraxit, Justitia Herodem scitarum & latronem cum scribis antro nascentis beatissimo excludit. Evolve codices divinos ab omnium primo Genesios libro, ad ultimum Apocalypseo, in omnibus luculentè cernes, quâ ratione Dei Justitiam & Misericordiam in universis operibus suis admirabili fœdere conjunxerit. Universæ viæ Domini Misericordia & Veritas. Ita planè misericors & justus Deus impugnari nos permittit tentationibus & etiam sæpe superari. Misericors est, qui tentationes immittit, ut per eas probetur virtus, & excitetur parandis promeritis, augendis præmiis. At verò justus, cum concedit eos corruere, qui nolunt pugnare, nec Domino suo fideles permanere. Tam autem potens est arbitrium hominis, ut eum nec quidem omnes simul diaboli ad ullum vitium pertrahere, si nolit, à virtute ullâ possint avertere, si eam velit exercere. Deus ipse neminem cogit: ignem & aquam, bonum & malum, vitam & mortem proponit; tui est arbitrii, optio eligendi soluta. Quod Siracides apertissimè testatus: Deus, inquit, ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui. Ante hominem, vita & mors, bonum & malum, quod placuerit ei dabitur illi. En, mi homo, Deus apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris, porrige manum tuam. Ad utrumque liber es; elige, sed cave, ne beatus Basilius suum illud tibi occinat: Malè ponderas, prava bonis preferens, vana veris potiora ducens, temporaria